

Hallituksen esitys Eduskunnalle kansaneläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien teknisten tarkistusten teuttamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi teknisiä muutoksia kansaneläkelainsäädäntöön. Esityksellä on tarkoitus toteuttaa korkolain aiheuttama muutos kansaneläkkeen viivästyskorotukseen ja täsmentää keliakiakorvausta koskevia säännöksiä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan lisättäväksi eläkkeensaajien asumistukilakiin säännös asumispalveluyksikössä asuvan oman asunto-omaisuuden arvioimisesta sekä perhe-eläkelakiin ja eläkkeensaaji-

en asumistukilakiin säännökset työtoiminnasta tai vastaavasta toiminnasta saatavien etuuksien tai korvausten tuloksi lukemisesta. Kansaneläkelaitoksen vammaisuuksia koskeviin lakeihin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että etuus voitaisiin lakkauttaa tai sen määrää voitaisiin muuttaa ottaen huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Vammaisuuden perusteella myönnettäviä Kansaneläkelaitoksen etuuksia maksetaan sairauden tai vamman aiheuttaman toimintakyvyn alenemisen tai hoidon ja kuntoutuksen tarpeesta aiheutuvan taloudellisen tai muun rasituksen korvaamiseksi. Näitä etuuksia ovat eläkkeensaajien hoitotuki, vammaistuki ja lapsen hoitotuki. Lapsen hoitotuesta annetun lain (444/1969) 3 §:n 3 momentin mukaan hoitotuki lakkautetaan, kun lapsi ei ole enää siihen oikeutettu. Eri sairauksien aiheuttama rasitus saattaa kuitenkin muuttua lääketieteen tai hoitokäytäntöjen kehittyessä. Sairauksia voidaan esimerkiksi diagnosoida aikaisemmin kuin ennen ja lääketiede kehittää tehokkaampia lääkkeitä. Sen vuoksi olisi taroituksenmukaista, että tuet voitaisiin tarkistaa tai lakkauttaa, jos lääketieteen kehitys ja tehostunut hoitokäytäntö on vähentänyt etuudensaajan erityishoidon tarvetta. Tämän vuoksi lapsen hoitotuesta annettuun lakiin, vammaistukilakiin (124/1988) ja eläkkeensaajien hoitotukea koskevaan kansaneläkelain (347/1956) pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että tuki voitaisiin lakkauttaa tai sen määrää voitaisiin muuttaa ottaen huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys.

Kansaneläkejärjestelmään kuuluu viivästyskorotusta koskeva säännös. Sen tarkoituksena on taata eläkkeiden ja etuushakemusten kohtuullinen käsittelyaika ja estää hakijan toimeentuloturvan menetys. Hakijalla on periaatteessa oikeus kansaneläkelain 39 b §:n 2 momentin mukaiseen viivästyskorotukseen, jos eläkettä ei ole vielä lopullisesti ratkaistu ja kolme kuukautta on kulunut. Korkokantana on käytetty yleistä viivästyskorkoa koskevaa säännöstöä.

Korkolakia (633/1982) koskevat muutokset tulivat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2002. Viivästyskorotuksen korkokannan laskennan pohjana oleva Euroopan keskuspankin viitekorko vahvistetaan korkolain 12 §:n perusteella puolivuositain siten, että joulukuun lopussa vahvistettava korko on voimassa tammikuun alusta kesäkuun loppuun ja kesä-

kuun lopussa vahvistettu korko on voimassa heinäkuun alusta joulukuun loppuun. Korkolain 4 §:n 1 momentin mukainen viivästyskorko on seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan keskuspankin viitekorko. Kansaneläkelaitoksen maksamien eläke-etuuksien viivästyskorotus määräytyy tämän korkolain säännöksen mukaan.

Eläke-etuuksien käsittely, joiden maksupäivä on 4 päivänä tammikuuta tai 14 päivänä tammikuuta tai vastaavasti 4 päivänä heinäkuuta tai 14 päivänä heinäkuuta, on tapahtunut Kansaneläkelaitoksessa jo edellisen kuukauden puolella, jolloin oikea viivästyskorkoprosentti ei ole vielä tiedossa. Etuuden viivästysaika lasketaan kuitenkin maksupäivään saakka. Näin ollen Kansaneläkelaitos joutuisi laskemaan viivästyskorotuksen uudelleen ja oikaisemaan päätöksen. Tämän vuoksi ehdotetaan, että viivästysajalta maksettava korotus tulisi maksaa sen korkokannan mukaan, joka on vahvistettu etuuden maksupäivää edeltävälle korkolain 12 §:ssä tarkoitettulle puolivuotiskaudelle lisätynä seitsemällä prosenttiyksiköllä. Tällöin esimerkiksi heinäkuussa maksettavan eläkerän viivästyskorotus määräytyisi edellisen vuoden joulukuun lopussa vahvistetun korkokannan mukaan.

Kansaneläkkeen suuruuteen vaikuttavat ainoastaan työ- tai virkasuhteeseen perustuvat eläkkeet tai niihin rinnastettavat korvaukset. Sen sijaan kansaneläkettä täydentävä eläkkeensaajien asumistuki on tarveharkintainen. Myös perhehuoltajan kuoleman jälkeen myönnettävä perhe-eläke on tarveharkintainen. Eläkkeensaajan tuloksi luetaan eläkkeensaajien asumistuessa ja perhe-eläkkeen täydennysmäärässä kaikki tulot, joita ei ole laissa erikseen säädetty etuoikeutetuiksi tuloksi. Myös työtulo ja siihen rinnastettavat tulot luetaan tuloksi kokonaan. Kansaneläkelaitoksen käytännön mukaan tuloksi ei ole kuitenkaan katsottu huolto- tai hoitosuhteeseen perustuvasta työtoiminnasta saatua tuloa. Tämä on perustunut lähinnä eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) 6 §:n 2 momentin 5 kohtaan ja perhe-eläkelain (38/1969) 15 b §:n 3 momentin 9 kohtaan.

Sen sijaan tuotannollisesta työsuhdeperusteisesta työstä saatu tulo on otettu huomioon tulona. Sosiaalihuoltolain (710/1982) 1 päivänä huhtikuuta 2002 voimaantulleessa 27 d ja e §:ssä säädetään vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevasta toiminnasta ja työtoiminnasta. Samassa yhteydessä luovuttiin suojatyö -termistä. Vammaisten ja vajaakuntoisten työllistämistoimintojen muodot ovat viime vuosina monipuolistuneet. Toimintaa järjestävät kunnan lisäksi muun muassa yleishyödylliset järjestöt.

Esityksessä ehdotetaan, että eläkkeensaajien asumistukilaissa ja perhe-eläkelaisissa säädetäisiin etuoikeutetuksi tuloksi sosiaalihuoltolain 27 e §:n mukaisesta työtoiminnasta maksettu etuus tai korvaus tai muu näihin rinnastettavasta toiminnasta maksettava etuus tai korvaus. Tämä vastaisi nykyistä käytäntöä. Vammaisten henkilöiden työtoiminnalla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain 27 e §:n mukaan toimintakyvyn ylläpitämistä ja sitä edistävää toimintaa, jota järjestetään työkyvyttömillä henkilöillä, joilla ei ole edellytyksiä sosiaalihuoltolain 27 d §:ssä tarkoitettuun työhön. Työtoimintaan osallistuva henkilö ei voi olla työsopimuslain mukaisessa työsuhteessa toiminnan järjestäjään tai palvelun tuottajaan.

Eläkkeensaajien asumistuen tarveharkinnassa otetaan huomioon myös eläkkeensaajan omaisuus. Kun tuensaajan omaisuus ylittää yksinäisellä henkilöllä vuositasolla 13 519 euroa ja puolisoilla 21 631 euroa (vuoden 2002 kansaneläkeindeksi 1333), otetaan mainitun rahamäärän ylittävästä omaisuuden osasta huomioon kahdeksan prosenttia tuloksi eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n 1 momentin perusteella. Myös asunto-omaisuus on laissa tarkoitettua omaisuutta. Omaisuus arvioidaan tuloksi sille henkilölle, jonka nimissä omaisuus on. Jos erilleen muuttaneiden puolisoitten omistussuhteista ei ole selvitystä, omaisuus puolitetaan. Eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n 3 momentin perusteella henkilön omassa käytössä olevaa asuntoa ei lueta kuitenkaan vuosituloksi.

Asunnon katsotaan olevan omassa käytössä silloin, kun asunnon omistaja asuu siinä. Nykyisessä soveltamiskäytännössä on ilmennyt ongelmia silloin, kun toinen puoliso muuttaa palvelutaloon tai muuhun asumispalveluyksikköön, koska tukea maksetaan myös tällaiseen asumispalveluyksikköön. Näissä tilanteissa Kansaneläkelaitos on arvioinut asunto-omaisuudesta puolet asumispalveluyksikköön muuttavan omaisuudeksi silloinkin, kun asunto on kotona asuvan puolison omistama. Tämä on johtanut epätarkoituksenmukaisiin tilanteisiin. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että asunto-omaisuutta ei otettaisi huomioon kummankaan puolison omaisuutena, kun toinen puolisoista muuttaa asumispalveluyksikköön, jos asunto jää edelleen toisen puolison omaan käyttöön. Näin menetteläisiin siitä riippumatta, omistaako hakija asunnon vai omistavatko puoliset asunnon yhteisesti. Ongelmaa ei esiinny silloin, jos toinen puolisoista joutuu jatkuvaan julkiseen laitoshoitoon, koska tukea ei makseta laitoksessa oloajalta.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäviksi teknisiä korjauksia gluteenittoman ruokavaliion johdosta maksettavaa korvausta koskeviin viittaussäännöksiin kansaneläkelaisissa, vammaistukilaissa ja kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetussa laissa (610/1991).

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Asunto-omaisuuden arviointi eläkkeensaajien asumistuessa korotaisi hieman etuudensaajan asumistuen määrää.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä. Valmisteluun on osallistunut Kansaneläkelaitos.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Kansaneläkelaki

22 §. Pykälän 5 momenttiin tehtäisiin tekninen tarkistus siten, että viittaus vammaistukilain 2 §:n 3 momenttiin muutettaisiin viittaukseksi vammaistukilain 2 §:n 4 momenttiin. Vammaistukilain 2 §:ään on lisätty uusi 3 momentti 1 päivästä lokakuuta 2002 lukien koskien gluteenittoman ruokavalion johdosta maksettavaa vammaistukea. Vammaistukilain 2 §:n 3 momentti, johon pykälässä on tarkoitus viitata, siirtyi 1 päivästä lokakuuta 2002 lukien 4 momentiksi.

31 §. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että eläkkeensaajien hoitotuki voitaisiin lakkauttaa tai sen määrää voitaisiin muuttaa ottaen huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys sairauden tai vamman hoidossa.

39 b §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viivästysajalta maksettava korotus tulisi maksaa sen korkokannan mukaan, joka on vahvistettu etuuden maksupäivää edeltävälle korkolain 12 §:ssä tarkoitettu puolivuotiskaudelle lisätynä seitsemällä prosenttiyksiköllä. Viittauksessa tarkoitettu korkolain 12 § lisättiin kumotun 12 §:n tilalle toukokuussa 2002 annetulla lailla (340/2002). Tällöin esimerkiksi heinäkuussa maksettavan eläke-erän viivästyskorotus määräytyisi edellisen vuoden joulukuun lopussa vahvistetun korkokannan mukaan. Samalla viivästyskorotuksen laskemisessa noudatettavasta korkeimmasta viivästyskoroprosentista luovuttaisiin.

1.2. Eläkkeensaajien asumistukilaki

6 §. Eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n 2 momentin uudessa 5 b kohdassa ehdotetaan säädettäväksi etuoikeutetuksi tuloksi sosiaalihuoltolain 27 e §:n mukaisesta työtoiminnasta tai siihen rinnastettavasta toiminnasta maksettava etuus tai korvaus. Viittauksessa tarkoitettu 27 e § lisättiin sosiaalihuoltolakiin helmikuussa 2002 annetulla lailla (68/2002). Muuksi vastaavaksi toiminnaksi voitaisiin

katsoa esimerkiksi kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) 2 §:n 1 momentin 4 kohdan mukainen työtoiminta tai mielenterveyskuntoutujille järjestettävä työtoiminta. Työvoimapoliittisesta aikuis-koulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta tai muuta vastaavaa ylläpitokorvausta ei lueta vuosituloksi 1 päivänä lokakuuta 2002 voimaan tulleen 6 §:n 2 momentin 5 a kohdan mukaan. Muu vastaava ylläpitokorvaus on esimerkiksi kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) mukainen ylläpitokorvaus ja toimintaraha.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi koskien asunto-omaisuuden huomioon ottamista vuosituloa arvioitaessa. Esityksen mukaan asunto-omaisuutta ei otettaisi huomioon kummankaan puolison omaisuutena silloin, kun toinen puolisoista muuttaa asumispalveluyksikköön, jos asunto jää edelleen toisen puolison omaan käyttöön. Näin menetettäisiin siitä riippumatta omistaako hakija asunnon vai omistavatko puoliset asunnon yhteisesti. Maksussa olevassa asumistuessa omaisuus otettaisiin huomioon uuden säännöksen mukaisesti, kun tuki ensimmäisen kerran tarkistetaan eläkkeensaajien asumistukilain 8 §:n perusteella lain voimaantulon jälkeen.

1.3. Perhe-eläkelaki

15 b §. Pykälän 3 momentin uudessa 9 b kohdassa ehdotetaan eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n 2 momentin 5 b kohdan tavoin säädettäväksi etuoikeutetuksi tuloksi sosiaalihuoltolain 27 e §:n mukaisesta työtoiminnasta tai siihen rinnastettavasta toiminnasta maksettava etuus tai korvaus.

1.4. Laki lapsen hoitotuesta

3 §. Pykälän 3 momentin sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi vastaamaan sisälöltään eläkkeensaajien hoitotukea ja vammaistukea koskevaa vastaavaa säännöstä, jonka mukaan tuki lakkautetaan tai sen määrää muutetaan, kun tuensaajan hoidon ja kuntoutuksen tarpeessa on tapahtunut sellainen

muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada hoitotukea tai sen määrään. Lisäksi momenttiin ehdotetaan otettavaksi maininta siitä, että hoitotuki voitaisiin lakkauttaa tai sen määrää voitaisiin muuttaa ottaen huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys sairauden, vian tai vamman hoidossa.

1.5. Vammaistukilaki

2 §. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että henkilölle, jonka kansaneläke on lepäämässä, maksetaan aina vammaistukilain 1 §:n 1 momentin mukaista vammaistukea eläkkeen lepäämisajalta. Muulla perusteella henkilölle ei maksettaisi tältä ajalta vammaistukea. Momenttiin ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi maininta siitä, että henkilölle voitaisiin maksaa eläkkeen lepäämisajalta vammaistukea myös vammaistukilain 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa eli silloin, kun henkilö saa vammaistukea gluteenittoman ruokavalion kustannusten korvaukseksi.

3 §. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että vammaistuki voitaisiin lakkauttaa tai sen määrää voitaisiin muuttaa ottaen huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys sairauden tai vamman hoidossa.

8 §. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi viittaus kansaneläkelain 23 §:ään, koska asiasta säädetään vammaistukilain 2 a §:ssä.

1.6. Laki kansaneläkelaitoksen järjestämisestä kuntoutuksesta

3 §. *Vaikeavammaisten lääkinnällinen kuntoutus*. Pykälän 1 momentin 4 kohdassa oleva viittaus vammaistukilain 2 §:n 3 momenttiin muutettaisiin viittaukseksi vammaistukilain 2 §:n 4 momenttiin. Vammaistukilain 2

§:ään on lisätty uusi 3 momentti 1 päivästä lokakuuta 2002 lukien koskien gluteenittoman ruokavalion johdosta maksettavaa vammaistukea. Vammaistukilain 2 §:n 3 momentti, johon pykälässä on tarkoitus viitata, siirtyi 1 päivästä lokakuuta 2002 lukien 4 momentiksi.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003. Jos henkilö saa eläkkeensaajien asumistukea lain voimaan tullessa, otettaisiin omaisuus huomioon hänen vuosituloaan arvioitaessa eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n 3 momentin mukaisesti, kun asumistuki ensimmäisen kerran tarkistetaan 8 §:n perusteella lain voimaan tulon jälkeen.

3. Säättämisjärjestys

Ehdotetut muutokset ovat lähinnä teknisiä tarkistuksia ja niiden tarkoituksena on selkeyttää kansaneläkelainsäädännön yhteensovittamista koskevia säännöksiä. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Tämän vuoksi on asianmukaista, että Kansaneläkelaitoksen maksamisissa vammaisuuksissa voitaisiin ottaa huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehityksen antama turva arvioitaessa tuensaajan olosuhteissa tai toimintakyvyssä tapahtunutta muutosta. Hallituksen käsityksen mukaan ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kansaneläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 22 §:n 5 momentti, 31 §:n 3 momentti ja 39 b §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 22 §:n 5 momentti laissa 70/2002, 31 §:n 3 momentti laissa 979/1996 ja 39 b §:n 2 momentti laissa 311/1995, seuraavasti:

22 §

Työkyvyttömyyseläkkeen ollessa lepävänä henkilöä ei pidetä eläkkeensaajana. Henkilölle, jonka eläke on jätetty lepäämään 4 momentissa säädetyllä tavalla, maksetaan lepäämistä vastaavalta ajalta, enintään kuitenkin 24 kuukaudelta vammaistukilain (124/1988) 2 §:n 4 momentissa mainittua vammaistukea. Lepäämässä olevaa eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen edellyttäen, että työnteko on lakannut tai ansiotulot ovat vähentyneet siten, että ne jäävät alle 4 momentissa säädetyin tulorajan. Jollei lepävänä olevaa eläkettä ole eläkelaitokselle tehdyllä eläkelaitoksen pyytämällä ilmoituksella vaadittu maksettavaksi uudelleen viiden vuoden kuluessa siitä, kun eläke on jätetty lepäämään, katsotaan se ilman eri päätöstä lakanneeksi.

31 §

Eläkkeensaajien hoitotuki lakkautetaan tai sen määrää muutetaan, kun tuensaajan olosuhteissa tai toimintakyvyssä on tapahtunut sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada hoitotukea tai sen määrään. Muutosta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys sairauden tai vamman hoidossa.

39 b §

Etuuden korotuksen korkokanta vuotta kohden laskettuna on etuuden maksupäivää edeltävän korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitetun puolivuotiskauden viitekorko lisätynä seitsemällä prosenttiyksiköllä. Viivästyskorotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päiväältä. Viivästysajan katsotaan alkavan, kun kolme kalenterikuukautta on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona vakuutettu on jättänyt eläkelaitokselle hakemuksensa tai muun vastaavan vaatimuksen sekä esittänyt etuuden perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia. Tällöin otetaan myös huomioon eläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos 26 §:ssä tarkoitettua eläkettä tai korvausta ei vielä ole lopullisesti ratkaistu, viivästysajan katsotaan alkavan vasta, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona ilmoitus mainitusta eläkkeestä tai korvauksesta on tullut eläkelaitokseen. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle etuuserälle korotus lasketaan eräpäivästä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

2.

Laki**eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) 6 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 981/1996, sekä lisätään 6 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 112/1982, 56/1985, 590/1986, 127/1988, 473/1991, 985/1994, 915/1998, 1421/2001 ja 684/2002 sekä mainitussa laissa 981/1996, uusi 5 b kohta seuraavasti:

6 §

—————
Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta (*etuoikeutetut tulot*):

—————
5 b) sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 e §:n mukaisesta työtoiminnasta tai sitä vastaavasta toiminnasta maksettavaa etuutta tai korvusta;

—————
Vuosituloa arvioitaessa omaisuudeksi ei lueta henkilön omistamaa omassa käytössä olevaa asuntoa eikä vuositulon vähennykseksi tällaisen asunnon hankkimiseksi tai kunnostamiseksi otettujen velkojen korkoja.

Asunnon katsotaan olevan hakijan omassa käytössä silloinkin, kun hän muuttaa asumis- palveluyksikköön ja hänen puolisonsa asuu edelleen hakijan tai puolisoiden yhteisesti omistamassa asunnossa.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2003.

Jos henkilö saa asumistukea tämän lain voimaan tullessa, hänen vuosituloaan arvioitaessa otetaan omaisuus huomioon tämän lain 6 §:n 3 momentin mukaisesti, kun asumistuki ensimmäisen kerran tarkistetaan 8 §:n perusteella lain voimaantulon jälkeen.

3.

Laki**perhe-eläkelain 15 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/1969) 15 b §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 105/1982, 54/1985, 982/1996, 916/1998 ja 683/2002, uusi 9 b kohta seuraavasti:

15 b §	ta toiminnasta maksettavaa etuutta tai korvausta;
Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta (<i>etuoikeudet tulot</i>):	_____
9 b) sosiaalihoitolain (710/1982) 27 e §:n mukaisesta työtoiminnasta tai sitä vastaavas-	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

4.

Laki**lapsen hoitotuesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetun lain (444/1969) 3 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 10/1974, seuraavasti:

3 §	ottaa huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys sairauden, vian tai vamman hoidossa.
Hoitotuki lakkautetaan tai sen määrää muutetaan, kun tuensaajan hoidon ja kuntoutuksen tarpeessa on tapahtunut sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada hoitotukea tai sen määrään. Muutosta arvioitaessa voidaan	_____
	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

5.

Laki**vammaistukilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/1988) 2 §:n 4 momentti, 3 §:n 2 momentti ja 8 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 4 momentti laissa 71/2002 ja 8 § laissa 688/2002, seuraavasti:

2 §

—————
Jos henkilö on jättänyt kansaneläkkeensä kansaneläkelain 22 §:n 5 momentissa tarkoitettulla tavalla lepäämään, hänelle maksetaan aina 1 momentin 1 kohdan mukaista vammaistukea eläkkeen lepäämisajalta, enintään kuitenkin 24 kuukauden ajalta. Henkilö ei voi samalta ajalta saada muulla perusteella vammaistukea. Hänelle voidaan kuitenkin maksaa 3 momentin mukaista vammaistukea.

3 §

—————
Vammaistuki lakkautetaan tai sen määrää muutetaan, kun tuensaajan olosuhteissa tai toimintakyvyssä on tapahtunut sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada vammaistukea tai sen määrään. Muutosta ar-

vioitaessa voidaan ottaa huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys sairauden tai vamman hoidossa.
—————

8 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 1 d, 35—39, 39 b, 40, 42, 43 ja 44 §:ssä, 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46, 46 b—46 d, 46 f, 46 i, 46 j ja 67 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 80—82, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään, viimeksi mainitun lain osalta ei kuitenkaan 2 §:n 3 momentissa mainittua rahamäärää.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2003.

6.

Laki**kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (610/1991) 3 §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 839/1998, seuraavasti:

3 §

Vaikeavammaisten lääkinnällinen kuntoutus

Kansaneläkelaitoksen on järjestettävä muussa kuin julkisessa laitoshoidossa olevalle vaikeavammaiselle henkilölle, joka lisäksi saa

4) vammaistukilain 2 §:n 4 momentin mukaista vammaistukea, joka on myönnetty 3 kohdassa tarkoitetun hoitotuen sijaan,

sellaisen pitkäaikaisen tai vaativat muut kuin sairaanhoitoon välittömästi liittyvät kuntoutusjaksot laitos- tai avohoidossa, jotka ovat tarpeen hänen työ- tai toimintakykynsä turvaamiseksi tai parantamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

Liite
Rinnakkaistekstit

1.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 22 §:n 5 momentti, 31 §:n 3 momentti ja 39 b §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 22 §:n 5 momentti laissa 70/2002, 31 §:n 3 momentti laissa 979/1996 ja 39 b §:n 2 momentti laissa 311/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

Työkyvyttömyyseläkkeen ollessa lepävänä henkilöä ei pidetä eläkkeensaajana. Henkilölle, jonka eläke on jätetty lepäämään 4 momentissa säädetyllä tavalla, maksetaan lepäämistä vastaavalta ajalta, enintään kuitenkin 24 kuukaudelta vammaistukilain (124/1988) 2 §:n 3 momentissa mainittua vammaistukea. Lepäämässä olevaa eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen edellyttäen, että työnteko on lakannut tai ansiotulot ovat vähentyneet siten, että ne jäävät alle 4 momentissa säädetyin tulorajan. Jollei lepävänä olevaa eläkettä ole eläkelaitokselle tehdyllä eläkelaitoksen pyytämällä ilmoituksella vaadittu maksettavaksi uudelleen viiden vuoden kuluessa siitä, kun eläke on jätetty lepäämään, katsotaan se ilman eri päätöstä lakanneeksi.

Työkyvyttömyyseläkkeen ollessa lepävänä henkilöä ei pidetä eläkkeensaajana. Henkilölle, jonka eläke on jätetty lepäämään 4 momentissa säädetyllä tavalla, maksetaan lepäämistä vastaavalta ajalta, enintään kuitenkin 24 kuukaudelta vammaistukilain (124/1988) 2 §:n 4 momentissa mainittua vammaistukea. Lepäämässä olevaa eläkettä ryhdytään maksamaan uudelleen edellyttäen, että työnteko on lakannut tai ansiotulot ovat vähentyneet siten, että ne jäävät alle 4 momentissa säädetyin tulorajan. Jollei lepävänä olevaa eläkettä ole eläkelaitokselle tehdyllä eläkelaitoksen pyytämällä ilmoituksella vaadittu maksettavaksi uudelleen viiden vuoden kuluessa siitä, kun eläke on jätetty lepäämään, katsotaan se ilman eri päätöstä lakanneeksi.

31 §

Eläkkeensaajien hoitotuki lakkautetaan tai sen määrää muutetaan, kun tuensaajan olosuhteissa tai toimintakyvyssä on tapahtunut

Eläkkeensaajien hoitotuki lakkautetaan tai sen määrää muutetaan, kun tuensaajan olosuhteissa tai toimintakyvyssä on tapahtunut

sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada hoitotukea tai sen määrään.

sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada hoitotukea tai sen määrään. *Muutosta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys sairau- den tai vamman hoidossa.*

39 b §

Etuuden korotus vuotta kohden laskettuna on korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen ja se lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä, *kuitenkin siten, että viivästyksen vuoksi maksettava korotus määräytyy korkeimman viivästysaikana voimassa olleen korkokannan mukaan.* Viivästysajan katsotaan alkavan, kun kolme kalenterikuukautta on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona vakuutettu on jättänyt eläkelaitokselle hakemuksensa tai muun vastaavan vaatimuksen sekä esittänyt etuuden perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia. Tällöin otetaan myös huomioon eläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos 26 §:ssä tarkoitettua eläkettä tai korvausta ei vielä ole lopullisesti ratkaistu, viivästysajan katsotaan alkavan vasta, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona ilmoitus mainitusta eläkkeestä tai korvauksesta on tullut eläkelaitokseen. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle etuuserälle korotus lasketaan eräpäivästä.

Etuuden korotuksen korkokanta vuotta kohden laskettuna on *etuuden maksupäivää edeltävän korkolain (633/1982) 12 §:ssä* tarkoitetun puolivuotiskauden viitekorko lisättynä *seitsemällä prosenttiyksiköllä.* Viivästyskorotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Viivästysajan katsotaan alkavan, kun kolme kalenterikuukautta on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona vakuutettu on jättänyt eläkelaitokselle hakemuksensa tai muun vastaavan vaatimuksen sekä esittänyt etuuden perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia. Tällöin otetaan myös huomioon eläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos 26 §:ssä tarkoitettua eläkettä tai korvausta ei vielä ole lopullisesti ratkaistu, viivästysajan katsotaan alkavan vasta, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona ilmoitus mainitusta eläkkeestä tai korvauksesta on tullut eläkelaitokseen. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle etuuserälle korotus lasketaan eräpäivästä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2003.

2.

Laki**eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) 6 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 981/1996, sekä
lisätään 6 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 112/1982, 56/1985, 590/1986, 127/1988, 473/1991, 985/1994, 915/1998, 1421/2001, 684/2002 ja mainitussa laissa 981/1996, uusi 5 b kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

 Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta (*etuoi-
 keutetut tulot*):

 Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta (*etuoi-
 keutetut tulot*):

*5 b) sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 e
 §:n mukaisesta työtoiminnasta tai sitä vas-
 taavasta toiminnasta maksettavaa etuutta
 tai korvausta;*

 Vuosituloa arvioitaessa omaisuudeksi ei
 lueta henkilön omassa käytössä olevaa
 asuntoa eikä vuositulon vähennykseksi täl-
 laisen asunnon hankkimiseksi tai kunnos-
 tamiseksi otettujen velkojen korkoja.

 Vuosituloa arvioitaessa omaisuudeksi ei
 lueta henkilön *omistamaa* omassa käytössä
 olevaa asuntoa eikä vuositulon vähennyk-
 seksi tällaisen asunnon hankkimiseksi tai
 kunnostamiseksi otettujen velkojen korkoja.
*Asunnon katsotaan olevan hakijan omassa
 käytössä silloinkin, kun hän muuttaa asu-
 mispalveluysikköön ja hänen puolisonsa
 asuu edelleen hakijan tai puolisoitten yhtei-
 sestä omistamassa asunnossa.*

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tam-
 mikuuta 2003.*

*Jos henkilö saa asumistukea tämän lain
 voimaan tullessa, hänen vuosituloaan arvi-
 oitaessa otetaan omaisuus huomioon tämän
 lain 6 §:n 3 momentin mukaisesti, kun asu-
 mistuki ensimmäisen kerran tarkistetaan
 8 §:n perusteella lain voimaantulon jälkeen.*

4.

Laki**lapsen hoitotuesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetun lain (444/1969) 3 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 10/1974, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Hoitotuki lakkautetaan, kun lapsi ei ole enää siihen oikeutettu.

Hoitotuki lakkautetaan *tai sen määrää muutetaan, kun tuensaajan hoidon ja kuntoutuksen tarpeessa on tapahtunut sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada hoitotukea tai sen määrään. Muutosta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys sairauden, vian tai vamman hoidossa.*

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
mikuuta 2003.*

5.

Laki**vammaistukilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/1988) 2 §:n 4 momentti, 3 §:n 2 momentti ja 8 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 4 momentti laissa 71/2002 ja 8 § laissa 688/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Jos henkilö on jättänyt kansaneläkkeensä

Jos henkilö on jättänyt kansaneläkkeensä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kansaneläkelain 22 §:n 5 momentissa tarkoitetulla tavalla lepäämään, hänelle maksetaan 1 momentin 1 kohdan mukaista vammaistukea eläkkeen lepäämisajalta, enintään kuitenkin 24 kuukauden ajalta. Henkilö ei voi samalta ajalta saada muulla perusteella vammaistukea.

kansaneläkelain 22 §:n 5 momentissa tarkoitetulla tavalla lepäämään, hänelle maksetaan *aina* 1 momentin 1 kohdan mukaista vammaistukea eläkkeen lepäämisajalta, enintään kuitenkin 24 kuukauden ajalta. Henkilö ei voi samalta ajalta saada muulla perusteella vammaistukea. *Hänelle voidaan kuitenkin maksaa 3 momentin mukaista vammaistukea.*

3 §

Vammaistuki lakkautetaan tai sen määrää muutetaan, kun tuensaajan olosuhteissa tai toimintakyvyssä on tapahtunut sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada vammaistukea tai sen määrään.

Vammaistuki lakkautetaan tai sen määrää muutetaan, kun tuensaajan olosuhteissa tai toimintakyvyssä on tapahtunut sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada vammaistukea tai sen määrään. *Muutosta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys sairauksien tai vamman hoidossa.*

8 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 1 d, 23, 35—39, 39 b, 40, 42, 43 ja 44 §:ssä, 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46, 46 b—46 d, 46 f, 46 i, 46 j ja 67 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 80—82, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään, viimeksi mainitun lain osalta ei kuitenkaan 2 §:n 3 momentissa mainittua rahamäärää.

8 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 1 d, 35—39, 39 b, 40, 42, 43 ja 44 §:ssä, 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46, 46 b—46 d, 46 f, 46 i, 46 j ja 67 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 80—82, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään, viimeksi mainitun lain osalta ei kuitenkaan 2 §:n 3 momentissa mainittua rahamäärää.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
mikuuta 2003*

6.

Laki**kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (610/1991) 3 §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 839/1998, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Vaikeavammaisten lääkinnällinen kuntoutus

Kansaneläkelaitoksen on järjestettävä muussa kuin julkisessa laitoshoidossa olevalle vaikeavammaiselle henkilölle, joka lisäksi saa

4) vammaistukilain 2 §:n 3 momentin mukaista vammaistukea, joka on myönnetty 3 kohdassa tarkoitetun hoitotuen sijaan, sellaisen pitkäaikaisen tai vaativat muut kuin sairaanhoitoon välittömästi liittyvät kuntoutusjaksot laitosp- tai avohoidossa, jotka ovat tarpeen hänen työ- tai toimintakykynsä turvaamiseksi tai parantamiseksi.

Ehdotus

3 §

Vaikeavammaisten lääkinnällinen kuntoutus

Kansaneläkelaitoksen on järjestettävä muussa kuin julkisessa laitoshoidossa olevalle vaikeavammaiselle henkilölle, joka lisäksi saa

4) vammaistukilain 2 §:n 4 momentin mukaista vammaistukea, joka on myönnetty 3 kohdassa tarkoitetun hoitotuen sijaan, sellaisen pitkäaikaisen tai vaativat muut kuin sairaanhoitoon välittömästi liittyvät kuntoutusjaksot laitosp- tai avohoidossa, jotka ovat tarpeen hänen työ- tai toimintakykynsä turvaamiseksi tai parantamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.